

નાના

- મહારાસ દરમણ દાસ

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ—ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ॥

ਜਨਮ

ਸੰਗਹਿਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ

ਸਚਖੰਡ ਨਾਨਕ ਧਾਮ (ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ)

11, ਚੁਚਹਿਲ ਰੋਡ, ਹੈਂਡਸਵਰਥ, ਬਰਮਿੰਘਮ ਬੀ-2, 3 ਟੀ. ਐਨ.
ਇੰਗਲੈਂਡ

ਫੋਨ : 021-554-2422,

ISBN I-870087-11-9

© 1987

ਕਰਤਾ ਦੇ ਸਭ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ

“ਭੁਮਿਕਾ”

ਅਸੀਂ ਇਸ 'ਜਨਮ' ਨਾਮੀ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਹਜ਼ੂਰ ਮਹਾਰਾਜ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਰੱਬੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਆਤਮਾਂ ਜਨਮਾਂ-ਜਨਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਰੂਪੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤੜਫ ਅਤੇ ਤਰਸ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਸਾਡੇ ਹਰ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ "ਜਨਮ" ਲੈਣਾ ਪੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰ ਅੰਦਰ ਕਿੱਥੇ ਸਥਾਨ ਹੈ ਉਥੋਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਕੇ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਕੀ ਕੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ? ਸਾਨੂੰ ਸੁੱਖਾਂ ਲਈ ਐਨੇ ਯਤਨ ਅਪਨਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ? ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਸਾਡੇ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਤਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ? ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸੌਖਾਂ ਤਰੀਕਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਇਹ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਜਣ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਕੇ, ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਲੋਂ :

ਸਚਖੰਡ ਨਾਨਕ ਧਾਮ

ਬੇਨਤੀ

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਨਾਮ ਦੀ ਜੋ ਕਿਤਾਬ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ,
ਉਸ ਅੰਦਰ ਰੱਬੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਫਰਜ਼ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ
ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਇਸ ਤੋਂ ਜਗਤ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਰੱਬੀ ਮਦਦ ਹਾਸਲ
ਕਰ ਸਕੋਗੇ।

ਵਲੋਂ :

ਮਹਾਰਾਜ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਸ

‘ਸਤਿਸੰਗ ਮਹਾਰਾਜ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਸ ਜੀ’

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ 4

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਹਰਿ ਧਿਆਇਦਾ,
ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਦੇ,
ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ 1424)

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜਦੀ ਕਹਾ, ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ।

ਇਹ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਹੈ । ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੁਦਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਸ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਮਹਿਮਾਂ, ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਸਾਹਿਬ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਸਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਬਹੁਤ ਭਾਗਾਂ, ਅਤੇ ਨਸੀਬਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਟਾਵੇਂ ਟਾਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਉਹ ਸੇਵਾ ਨਾ ਤਨ ਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਮਨ ਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਧਨ ਦੀ ਹੈ । ਉਹ ਸੇਵਾ ਹੈ ਭਜਨ ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦੀ । ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਵੰਡ ਹੈ ਉਹ ਨਾਮ ਉਤੇ ਹੈ । ਨਾਮ ਸਰੂਪ ਤਾਕਤ ਆਦਿ, ਜੁਗਾਦਿ, ਹੈ ਭੀ, ਹੋਸੀ ਤੋਂ ਚਲਦੀ ਆਈ ਹੈ । ਜਨਮਾਂ ਜਨਮਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਇਹ ਮਨ, ਸਾਡੀ ਆਤਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਅਤੇ ਤੋੜਦਾ ਆਇਆ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ, ਉਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋਈ, ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਰਨ ਮਿਲੀ, ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਤੇ ਦਿਆਲ ਹੋਏ ਤਾਂ

ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਹੋ ਗਿਆ ।

ਜਨ ਨਾਨਕ ਉਤਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ,
ਸਤਿਗੁਰ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥

(ਪੰਨਾ 40)

ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰ, ਦਇਆ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੀ ਹੈ । ਪਲਟੂ
ਸਾਹਿਬ ਅਜੁਧਿਆ ਦੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਸੰਤ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ
ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ :—

ਪਲਟੂ ਪ੍ਰਥਮੈ ਸੰਤ ਜਨ,
ਦੂਜੇ ਹੈਂ ਕਰਤਾਰ ॥

(ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਪਲਟੂ ਸਾਹਿਬ)

ਭਾਵ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਰਥਿਕ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੰਤ ਹੈ ਅਤੇ
ਦੂਜਾ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਦਾ ਵਾਲੀ, ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਵਸਣ ਵਾਲਾ, ਉਹ ਇਕ ਦਾਤਾ
ਹੈ । ਉਹਦੀ ਕੋਈ ਜਾਤ ਪਾਤ, ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਕੋਈ ਕੇਮ ਤੇ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ।
ਉਹ ਸਰਬ-ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਤੇ ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਹੈ । ਉਸ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਾਂ
ਪਸਾਰਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਅਜ ਤਕ ਨਾ ਕੋਈ ਬੇਦਾਂ ਕਤੇਬਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਿਆ
ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਬਿਆਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਸਾਹਿਬ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ :—

ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ ਅਗਾਸਾ ਅਗਾਸ ॥

(ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ)

ਭਾਵ ਕਿ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪਤਾਲ ਹਨ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਅਕਾਸ਼ ਹਨ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਉਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਨ । ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਚਿਟਾ
ਹੈ, ਲਾਲ ਹੈ ਪੀਲਾ ਹੈ, ਨੀਲਾ ਜਾਂ ਕਾਲਾ ਹੈ । ਮਹਾਰਾਜ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤਾਂ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਤਾਂ ਚੱਟੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਤ ਸਰੂਪ ਵੀ
ਆਖਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਚ ਦੋ ਅੱਖਾਂ, ਦੋ ਕੰਨ, ਦੋ ਨਾਸਾਂ ਤੇ ਇਕ
ਮੁਖ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ । ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਤ ਦਵਾਰ ਵੀ ਹਨ ਇਸ ਦੇ
ਨਾਲ ਦੋ ਦਵਾਰ ਇੰਦਰੀ ਅਤੇ ਗੁਦਾ ਮਿਲ ਕੇ ਨੌਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵ
ਨੌਂ ਦਵਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਸਵੇਂ ਦਵਾਰ ਵਿਚ ਖੁਦ ਮਾਲਿਕ ਬੈਠਾ ਹੈ ।
ਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਸ
ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੂਸਤ ਰਖਣ ਦੇ ਲਈ
ਬਨਾਸਪਤੀ ਭੋਜਨ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਬਨਸਪਤੀ ਭੋਜਨ ਛੱਡ ਕੇ ਆਂਡਾਂ
ਮੀਟ ਮਛੀ ਖਾ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਾ ਦੀ ਵੀ ਅਸਲੀ

ਭੁਖ "ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ" ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਭੁਖ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਮਨ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸਾਡੀ ਆਤਮਾਂ ਲਿੱਬੜ ਚੁਕੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ :—

ਸਚਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥ (ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ)

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਚਖੰਡ ਵਿਚ ਨਿਰੰਕਾਰ ਵਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਸਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਨੁੱਖ ਜਾਮਾ ਜਾਂ ਸ਼ਰੀਰ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਾਸ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਏ, ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਉਹਨਾਂ ਜਨਮ ਲਿਆ, ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਲੋਧੀ ਉਹਨਾਂ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਚਾਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਧਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਕੀਤੀ। ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਤੇਰਾਂ ਤੇਰਾਂ ਤੌਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆ। ਅਜ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਕਾਰ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਸਤਿਨਾਮ, ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ, ਜਾਂ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤ ਵੀ ਕਹਿ ਕੇ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਾਪ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਸੌਂ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। 1430 ਪੰਨਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 75000 ਸਲੋਕ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਤਿਸੰਗ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਐਡੀ ਵਡੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ, ਦੇਵੀ ਦਿਉਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ, ਮੰਦਰਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਮਸਜਿਦਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ? ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਈਸ਼ਵਰ ਅੱਲਾ ਜਾਂ ਰਾਮ ਵਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰਨ ਮਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ, ਮੀਟ ਖਾਣਾ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਾ, ਨਫਰਤ ਤੇ ਈਰਖਾ ਕਰਨਾ ਕੌਣ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪੀਸਉ ਨੀਤ ॥

ਜਿਸੁ ਪਰਸਾਦਿ ਵੈਰੀ ਸਭਿ ਮੀਤ ॥ (ਪੰਨਾ 239-40)

ਉਸ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਲਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਵੈਰੀ ਵੀ ਮਿਤਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਉਹ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ।

ਕੇਡਾ ਰਾਕਸ਼ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾਇਆ। ਭੂਮੀਆਂ ਚੌਰ ਤੇ ਸਜਣ ਠੱਗ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ। ਜਿਥੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਉਥੇ ਸੱਜਣ ਵੀ ਬਣਾਇਆ।

ਜਿਥੇ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਦਾਸ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ, ਉਥੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੈ।

ਸੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਣੀ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਰੂਪ ਤਾਕਤ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾਂ ਤੇ ਖੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਜਾ ਪੀਪਾ ਜੀ ਬਹੁਤ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਲੋਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ :—

“ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡੇ ਸੋਈ ਪਿੰਡੇ ਜੋ ਖੋਜੈ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥”

(ਸਲੋਕ ਭਗਤ ਪੀਪਾ ਜੀ, ਪੰਨਾ 995)

ਭਾਵ ਕਿ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਬਾਹਰ ਹੈ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਕਾਇਨਾਤ ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਪੈਗੰਬਰ ਨਬੀ, ਅੰਲੀਏ, ਅਵਤਾਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਏ, ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ, ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਚਾ ਲਿਜਾਉਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਨੀਤੀ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ, ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੇ ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣ ਲਈ ਜੋ ਰੂਪ ਰੋਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਜ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਖੜ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਅਵਤਾਰ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਨਾ ਰਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਘਰੇਲੂ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੜਫ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਮਾਰਧਾੜ ਵਿਚ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਕਿਉਂ ?

ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਨੂੰ ਭੁਲ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਸਾਂਝ, ਜੋ ਤਾਂਘ, ਜੋ ਪਿਆਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੋ ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਸੰਤਾਂ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨੇ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਖੁਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਟੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬੁਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਬੁਡੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਚੰਗਿਆੜੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਚੰਗਿਆੜੀ ਕਿਸੇ ਨਾਮੀ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਉਹ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਚੰਗਿਆੜੀ ਦੀ

ਦਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ।

ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੁਦਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਰ ਅੰਗ ਤੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਭੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਕੰਠ ਵਿਚ ਸਤਤੀ, ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਅਖਾਂ ਵਿਚ ਓਮਾਂ ਤੇ ਮਹੇਸੂਸ, ਗੁਦਾ ਵਿਚ ਗਣੇਸ਼ ਹੈ । ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ, ਸੰਨਿਆਸੀ, ਉਦਾਸੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਤੋਂ ਸੂਰੂ ਹੋ ਕੇ ਮਸਤਕ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਉਹ ਮਸਤਕ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਸਤਿਲੋਕ, ਅਲੱਖ ਲੋਕ, ਅਗੰਮ ਲੋਕ ਤੇ ਅਹੱਕ ਲੋਕ ਹਨ । ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਅੰਜਨ ਚਕਰ, ਕੰਵਲ ਨੇਤਰ, ਸੁਨ, ਮਹਾਂਸੁਨ, ਭੰਵਰ ਗੁਢਾ, ਇਹ ਰਸਤੇ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਦੇ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਰਸਤੇ ਹਨ । ਅਸੀਂ ਸਤਿਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਰੀਰ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ ਉਹ ਤੇਤੀ ਕਰੋੜ ਦੇਵਤੇ, ਨੌ ਕਰੋੜ ਦੇਵੀ, ਬਵੰਜਾ ਜੰਗਮ, ਚੁਰਾਸੀ ਸਿਧ, ਬਹੱਤਰ ਭਗਤ, ਦਸ ਗੁਰੂਆਂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਦਸ ਨਿਰਾਕਾਰ ਅਵਤਾਰ ਅਤੇ ਚੋਂਦਾ ਸਹਿਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹਥ ਹੈ । ਚੋਂਦਾਂ ਸਹਿਕਾਰ ਅਵਤਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਰਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੌਪਵੇਂ ਨੇ ਹੁਣ ਆਉਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਯਸਵੰਤੀ ਨਿਰਾਧਾਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ :—

ਜਬ ਜਬ ਅਰਿਸ਼ਟ ਹੋਏ ਅਪਾਰਾ ।

ਤਬ ਤਬ ਦੇਹ ਧਾਰੇ ਕਰਤਾਰਾ ।

(ਯਸਵੰਤੀ ਨਿਰਾਧਾਰ)

ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਦੁਖ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਦੋਂ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇਹ ਧਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦੁਖ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਗੀਤਾ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਵੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਜਦ ਵੀ ਅਧਰਮ ਫੈਲੇਗਾ ਮੈਂ ਆਵਾਂਗਾ । ਮੈਂ ਹੀ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਹਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹਾਂ । ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ :—

ਹਮ ਇਹ ਕਾਜ ਜਗਤ ਮੋ ਆਏ ॥ ਧਰਮ ਹੇਤ ਗੁਰਦੇਵ ਪਠਾਏ ॥

(ਚੌਪਈ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ)

ਭਾਵ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲੈ ਕੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਖਾਤਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਏ ਹਾਂ । ਉਹ ਧਰਮ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ

ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਵਚਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਜਨਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਬ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਧਰਮ ਦੇ ਚਾਰ ਪੱਖ ਹਨ ਭਾਵ ਧਰਮ ਵਿਚ ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਦਿਇਆ, ਸਤਿ, ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਨਾਮ।

ਚਾਰੇ ਪੈਰ ਧਰਮ ਦੇ, ਚਾਰਿ ਵਰਨੁ ਇਕ ਵਰਨੁ ਕਰਾਇਆ।

ਸਾਡੇ ਚਾਰ ਵਰਨ ਹਨ, ਖਤ੍ਰੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਵੈਸ ਤੇ ਸੂਦ।

ਸਾਡੇ ਚਾਰ ਮਜ਼ੂਬ ਹਨ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿਖ, ਈਸਾਈ।

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬੰਦਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਜ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਲੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਾਂ ਕਿ ਅਜ ਕਲ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਰਬ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਾ :—

ਤੇਰੇ ਤੌਲ ਤਰਾਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਸ਼੍ਰਵਣ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਨੋਕ ਤਕ।

ਤੇਜ਼ ਧਾਰਾਂ ਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ,

ਰੇਤਾਂ ਤੱਤੀਆਂ ਪਵਾਈਆਂ ਤੇਰੀ ਖਾਤਿਰ।

ਭਾਵ ਕਿ ਹੇ ਦਾਤਾ ਤੂੰ ਤਰਕੜੀ ਨਾਲ ਤੇਰਾਂ ਤੇਰਾਂ ਤੋਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਕਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੇਰੇ ਭਗਤਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਸੀਸ ਤੇ ਆਰੇ ਚਲੇ, ਖੋਪੜੀਆਂ ਲੱਥੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਕਸ਼ਟ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਪਰ ਉਹ ਤੇਰੇ ਨਾਂ ਪਿਛੇ ਝਲਦੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ :—

ਤੇਰੀ ਸੰਚ ਦੇ ਸਦਕੇ

ਉਹਨਾਂ ਚੁਮੀਆਂ ਸੂਲੀਆਂ

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਿੱਲ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਠੁਕਵਾਏ

ਤੇਰੀ ਖਾਤਿਰ।

ਤੇਰੇ ਆਸ਼ਿਕਾਂ ਦੇ ਇੱਸ਼ਕ ਅੱਵਲੇ ਨੇ

ਜਹਿਰ ਪਿਆਲੇ ਪੀਤੇ ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਖਾਤਿਰ।

ਜਿਸ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕਦੇ ਜਗਾਇਆ ਸੀ,

ਉਹ ਉਦੋਂ ਦੀ ਬੁਝੀ ਏ ਹੁਣ ਤੀਕਰ।

(ਯਸ਼ਵੰਤੀ ਨਿਰਾਧਾਰ)

ਭਾਵ ਕਿ ਹੇ ਦਾਤਾ ਜਿਸ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕਦੇ ਜਗਾ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਅਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁਟਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਅਜ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਹੈ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਮਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਹੁਣ ਤੰ
ਉਸੇ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਰੂਪ ਭੇਜ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਫਿਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਰਬ
ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੋ ਹੀ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਰਬ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ
ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪਲ ਪਲ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ
ਰਕਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਦੀ ਕੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ
ਕੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਬਾਹਰੀ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ ਇਹ ਸਭ ਉਹਦੀਆਂ ਹੀ
ਦਿਤੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਭੋਗ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ, ਕਪੜਾ
ਟਾਕੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸਭ ਉਸ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ
ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨੋਟ ਖਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪੇਟ ਭਰ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਅਸੀਂ ਰਬ ਦੇ
ਲਈ ਕਿਤੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਦੇਗ, ਕਿਤੇ ਛੁਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ, ਕਿਤੇ ਕੇਲੇ,
ਲੜ੍ਹ ਲੈ ਗਏ, ਕਿਤੇ, ਮਠਿਆਈਆ, ਖੀਰ, ਪੂੜੇ ਵਗੈਰਾ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ
ਦਾਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕੋ ਹੀ ਚੀਜ਼ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਥੈਤੁਹਾਡੀ ਭਾਵਨਾ,
ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਰਧਾ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਆਰ। ਉਸ ਦੀ ਨਾਂ ਕੋਈ ਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਨਾ ਉਹਦਾ
ਪਿਆਰ ਹੈ ਨਾ ਉਹਦੀ ਪੁਕਾਰ ਹੈ, ਨਾ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕੁਛ ਕਰਵਾਉਣਾ
ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਪੈਰੰਬਰ ਨੇ ਆ ਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਕਿ ਤੂੰ ਉਠ ਕੇ
ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸੁਤਾ ਕਿਉਂ ਪਿਆ ਹੈ? ਸਗੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ
ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਝੂਠੀਆਂ ਸ਼ੋਹਰਤਾਂ, ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਕਬਾਬਾਂ ਤੇ ਐਸ਼ ਪ੍ਰਸਤੀ ਲਈ
ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਤੇ ਲਗੇ
ਹੋਏ ਹੋ।

ਸਾਨੂੰ ਕਲਾਮ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸੋਕ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਇਕ
ਸੋਅਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ :—

ਲਾਸ਼ ਕੋ ਲਹਿਦ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਨੀਲਾਮ ਨਾ ਕਰ ਦੇਨਾ।

ਓ ਯਾਰੋ

ਮੇਰੇ ਮਹਿਬੂਬ ਕੋ ਬਦ ਰਹਿਨੇ ਦੇ,

ਬਦਨਾਮ ਨਾ ਕਰ ਦੇਨਾ।

(ਮਹਾਰਾਜ਼ੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਸ)

ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸ਼ੋਅਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ :—

ਖੁਦਾ ਮਸਰੂਫ਼ ਹੈ ਅਪਨੇ ਕਾਮੋਂ ਮੇਂ ਮੁਕੰਮਲ,
ਇਹਤਰਾਮ ਦੇਤਾ ਹੈ ਬੰਦੇ ਕੋ, ਤਦਬੀਰੋਂ ਕੇ ਬਾਦ ।

(ਮਹਾਰਾਜ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਸ)

ਭਾਵ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਲ ਲਗਾ ਕੇ
ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਮਗਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਖਤ
ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤਿਕਾਰ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਵੀ
ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਜਿਥੇ ਨੀਅਤ ਸਾਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਉਹ ਆਪ ਵਸਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਥੇ
ਨੀਅਤ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਉਥੇ ਤੁਹਾਡੀ ਅਕਲ, ਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਧਨ
ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਾਂਦਾ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ । ਤੁਹਾਡੀ
ਅਕਲ-ਸ਼ਕਲ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾ ਜਾਂ ਧਮਕਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ । ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਦਇਆ,
ਨਦਰ, ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਜੇਤਾ ਸਮੁੰਦੁ ਸਾਗਰੁ ਨੀਰਿ ਭਰਿਆ, ਤੇਤੇ ਅਉਗਣ ਹਮਾਰੇ ॥

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਕਿਛੁ ਮਿਹਰ ਉਪਾਵਹੁ ਢੁਬਦੇ ਪਥਰ ਤਾਰੇ ॥

(ਪੰਨਾ 159)

ਪਥਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਟਾ ਰੋੜੇ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਹ ਪਥਰ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ
ਝੂਠੀ ਲੋਕ-ਲਾਜ, ਝੂਠੀ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਲਈ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਉਤੇ ਜੁਲਮ ਅਤੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਲੁਟ
ਮਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ, ਕੌਡਾ ਰਾਤਸ਼, ਸੱਜਣ ਠੱਗ, ਭੂਮੀਆਂ ਚੋਰ, ਵਲੀ
ਕੰਧਾਰੀ ਵਰਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਪਥਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ, ਰਬ ਦੀ ਦਇਆ ਤੇ ਮਿਹਰ
ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਰ ਦਿਤਾ । ਜੇ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਸੌਚ ਕੇ
ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਦੀ ਕਮੀ ਨਾ ਆਵੇ । ਕਦੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਗੇ ਹਥ ਨਾ ਅੱਡਣੇ ਪੈਣ, ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ
ਦੇੜਨਾ ਨਾ ਪਵੇ, ਫਿਸੇ ਅਗੇ ਮਥੇ ਨਾ ਟੇਕਣੇ ਪੈਣ ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੁਛ ਪਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਮਤ ਲਗੋ ।
ਅਸੀਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵਡੇ
ਨਿਚੋੜ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ । ਅਸੀਂ ਅਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ :—

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤੇ ਇਤਥਾਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖੋ ।
ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੋ ।

ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਪਿਆਰ ਮਿਲੇਗਾ ।
ਇਹ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਹੈ ।

ਏਕਾ ਮਾਈ ਜੁਗਤਿ ਵਿਆਈ ਤਿਨਿ ਚੇਲੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ਇਕੁ ਸੰਸਾਰੀ ਇਕੁ ਭੰਡਾਰੀ, ਇਕੁ ਲਾਏ ਦੀਬਾਣੁ ॥

(ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ)

ਜਲ, ਬਲ, ਮਹੀਅਲ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾਂ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਮਹੇਸ਼ । ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਡੀਉਟੀ
ਸਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦੇ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਦੇ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
(ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ)

ਨਾਦੇ ਦਾ ਮਤਲਵ ਹੈ, ਨਾਦ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ । ਉਹ ਹੈ ਮਹੇਸ਼ ਜਿਸ ਦੇ ਹਥ
ਵਿਚ ਤਿਸੂਲ ਦੇ ਨਾਲ ਡਮਰੂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਥੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਹੈ ।

ਬੇਦੇ ਦਾ ਮਤਲਵ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ । ਸਮਾਇ ਦਾ ਮਤਲਵ ਹੈ
ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਭਾਵ ਖੁਰਾਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਗਰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਏਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ।
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਐਨੀ ਗਹਿਰਾਈ ਦਿਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ
ਅਸੀਂ ਨਿੱਤ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ । ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਹਨਾਂ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ਇਹ
ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ । ਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ
ਸਿਖਾਉਂਦੀ । ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਉਠ ਕੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ
ਫਿਰ ਵਿਚਾਰ ਆਉਣ ਕਿ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਈਏ, ਕੀ ਇਹ ਬਾਣੀ ਨੇ
ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ? ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਐਨੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ । ਬੁਲੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ।

ਚਵ੍ਵੀ ਹਜ਼ਾਰ ਨਮਾਜ਼ ਛੱਕਰ ਦੀ, ਤੂੰ ਪੰਜ ਕਿਹਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ॥

ਜੁਬਾਂ ਨਾ ਹਿਲੇ ਬੁਲ੍ਹੇ ਨਾ ਫਰਕੇ, ਤੂੰ ਮੌਲਾ ਉਸ ਘਰ ਦਾ ॥

ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਇਕੋ ਮਣਕਾ ਜਿਹੜਾ ਮੌਲਾ ਮੌਲਾ ਕਰਦਾ ॥
(ਕਾਫੀ ਬੁਲ੍ਹੇਸ਼ਾਹ)

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਚਵ੍ਵੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਹ ਲੈਂਦੇ

ਹਾਂ ਅਤੇ ਚਵੀ ਹਜ਼ਾਰ ਲਫਜ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰੋਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਧਾਰੇ ਵਿਚ ਮੌਤੀ ਪਰੋਏ ਗਏ ਹੋਣ। ਇਹ ਹੀਰੇ ਤੋਂ ਵੀ ਕੀਮਤੀ ਬੋਲ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਸੀਂ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦਰਖਤ ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਪੜੇ ਵੀ ਪੜਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀ ਪਾੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਬੂਟਾ ਬੀਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਖਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਵੀ ਮਰ ਜਾਈਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁਆ ਕੇ ਮਾਰ ਦੇਈਏ। ਮਿਠਾ ਬੋਲਣਾ ਸਾਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਰ :—

ਮਿਠ ਬੋਲੜਾ ਜੀ, ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਸੁਆਮੀ ਸੇਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ 184)

ਪੂਰਨ ਪੂਰਖ, ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਗੁਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਸੁਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬਸ ਇੰਨਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਤਥਾਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਤਥਾਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਪਥਰ ਤੇ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਓ ਤਾਂ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਬ ਦੀ ਝਲਕ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਕੰਧ ਨੂੰ ਹੀ ਮਥਾ ਟੇਕ ਗਿਆ। ਕਿਤੇ ਪਿਪਲ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚ ਪਥਰ ਰਖ ਕੇ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਲੱਸੀ ਚੜਾਉਣ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੋ ਚਾਰ ਗਡੀਆਂ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਕੋਈ ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮਜ਼ਾਰ ਬਣਾ ਦਿਤੀ। ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਰਬ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਜੇ ਤਕ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਕਿ ਕੌਣ ਵਡਾ ਤੇ ਕੌਣ ਛੋਟਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਥੇ ਰਬ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਕਣ ਕਣ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਵਸਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਰਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਹਿੰਦਾ ਉਹ ਕਿਥੇ ਹੈ? ਜਿਥੇ ਉਹਦੇ ਭਗਤਜਨ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਭਗਤਜਨ ਵੀ ਲਖਾਂ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੇਰ ਕਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕਠੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰਦੇ। ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਹੀਰੇ ਮੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਕਦੇ ਟੋਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਸੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ, ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ

ਸਕਦੀ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸੇਵਾ ਹੈ ਸਚ ਬੋਲਣ ਦੀ, ਸਤਥਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ, ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ, ਸਿੱਦਕ, ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਸਚਾਈ ਦੀ ਹੈ। ਸੰਤ ਨਾਂ ਸਚ ਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਸ਼ਰੀਰ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਸ਼ਰੀਰ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਨੂਰ ਹੈ, ਰੋਸ਼ਨੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ।

ਗੁਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਏਕੇ ਜਾਣ ॥

(ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ)

ਉਹ ਚੀਜ਼, ਜਿਹੜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਤੁਹਾਡਾ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਸਿਖਿਆ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਉਸਤਾਦ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ। ਅਲਫਾਜੀ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਥੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਤਲੀਮ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਤੁਸਲੀਮ ਕਰ ਲਿਆ ਉਥੇ ਤੁਹਾਡੀ ਭਾਵਨਾ ਬਣਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤਾਕਤ।

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਵੀ ਗੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਡਾ ਭਰਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਜੇ ਕਦੇ ਡਿਗ ਪੈਂਦੇ ਹੋ ਤੁਹਾਡੇ ਸਟ ਲਗਣ ਤੇ ਕੋਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਠਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਯਾਰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਰਬ ਬਣ ਕੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਹੈਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀ ਬੀਤਣੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਆਂਖੇ ਵੇਲੇ ਤੇ ਅਗਰ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਪੈਸੇ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਯਾਰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਵਕਤ ਸਾਰਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਅਲਫਾਜੀ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹੋ ? ਇਹ ਸਭ ਮੁਰਖਪਨ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਕ ਦਿਨ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ, ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿਹਾ ਦੇਖੋ ਰਮਾਇਣ, ਗੀਤਾ, ਕੁਰਾਨ, ਬੇਦਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਤੇ ਵਿਰਾਗ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਕ ਐਸੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਕੋਈ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਹੀ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਫਿਰ ਜੋ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਹੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਰਿਆਂ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਹੀ ਕਿਹਾ। ਅਜ ਅਸੀਂ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਝਗੜੇ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਸਭ ਮਨਮੱਤੀਆਂ ਦੇ ਹਨ, ਗੁਰਮੱਤੀਆਂ ਦੇ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਐਵੇਂ ਸਿਰ ਫਸਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਜੋ ਮਰਜੀ ਕਹੀ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਥੋਤੇ ਨੂੰ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁਟਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਟਾ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਖੂਹ ਵਲ ਨੂੰ ਨਾ ਧਕੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਖੂਹ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਡਿਗੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਖੂਹ ਵਲ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਕੰਨ ਫੜ ਕੇ ਅਗੇ ਨੂੰ ਖਿਚੋ ਉਸਨੇ ਅਗੇ ਨੂੰ ਆਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਿਛੇ ਨੂੰ ਜਾਈ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ

ਆਖਿਰ ਆਪੇ ਹੀ ਉਸਨੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਡਿਗ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਖੂਹ ਵਲ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ੍ਹ ਤੇ ਸੋਟੇ ਮਾਰੋਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਲਟਾ ਤਹਾਨੂੰ ਹੀ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁਟ ਦੇਵੇਗਾ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਤਰੀਕਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਰੱਬੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਇਹ ਇਨਸਾਨੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਰਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੋ, ਸੋਚੋ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਲਓ।

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ।

ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ।

ਹੈਵਲੋਕ ਸਕਲ ਸੈਂਟਰ

हैवलेक रोड

ਸਾਊਬਾਲ (ਇੰਗਲੈਂਡ)

6 ਅਗਸਤ 1986

Digitized by srujanika@gmail.com

ਮਨਜੀਤ ਕੰਮਪੋਜ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਦਿੱਲੀ-92

ਸਚਖੰਡ ਨਾਨਕ ਪਾਮ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

ਨੰਬਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੀ ਇੰਗਲਿਸ਼

1. ਰੂਹ
2. ਅਨਮੋਲ ਬਚਨ
3. ਸਰੂਪ
4. ਮਾਹਗ ਦਰਸਨ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ
5. ਮਾਹਗ ਦਰਸਨ ਭਾਗ ਦੂਜਾ
6. ਦਰਸਨ ਸਾਗਰ
7. VOICE OF TRUTH ਮੇਗਜ਼ੀਨ ਹਰ
ਤੀਸਰੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਬਰਮਿੰਘਮ ਡੋਰੇ ਤੋਂ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ
8. ਸਮਾਰਿਕਾ ਮੇਗਜ਼ੀਨ
9. ਵਕਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

“ਹਰ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲ ਤਾਂ
ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ, ਮਰਯਾਦਾ ਕੋਈ
ਕੋਈ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ।”

(ਮਹਾਰਾਜ਼ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਸ ਜੀ)